

Érdekességek a forint világából

Tudta, hogy évente az összes forgalomban lévő bankjegyek kb. egyharmadát le kell cserélni?

A hitelintézetek, a pénzfeldolgozó szervezetek és a Magyar Posta Zrt. is az MNB-hez hasonló gondossággal kötelesek megvizsgálni a bankjegyek valódiságát és forgalomképességét. Az MNB jogszabályban határozza meg a valódiság és a forgalomképesség vizsgálatára vonatkozó előírásokat. A vonatkozó MNB rendelet részletesen rögzíti azon szempontokat (például szakadás, szennyeződés mértéke), amelyek alapján a bankjegyek és érmék forgalomképesnek vagy forgalomképtelennek minősítendők. Amennyiben e minősítés végeredményekor a bankjegyeket forgalomképtelennek minősítik, úgy e bankjegyeket a hitelintézeteknek, a pénzfeldolgozó szervezeteknek és a Magyar Posta Zrt.-nek is az MNB-hez be kell szállítaniuk. Az ily módon elhasználódott bankjegyek pótlásáról azonban gondoskodni kell, ami jelentős bankjeggyártási kiadást jelent. Ez az összeg 2010-ben közel 6 Mrd forint volt.

Tudta, hogy a Magyar Nemzeti Bank 2011-ben kb. 40-50 tonnányi megrongálódott, elhasználódott bankjegyet vont ki a forgalomból?

Hogyan, milyen eljárás során végzi ezt az MNB? Az elhasználódott bankjegyeket apró (~2*5 mm-es) csíkokká zúzza le a megsemmisítő gép, majd préseléssel tömör, téglalakú brikettek készülnek belőle, mely egy kb. 15x10x5 centis kockát jelent.

Tudta, hogy az 1000 Ft-os bankjegyeken a gyártás évétől függően kétféle hologram fólia található és mindkettő eltér az egyéb címleteken található hologram fóliától?

Miért térnek el ezek a hologram fóliák a többi bankjegycímleten alkalmazottaktól? A hologram fólia az ezer forintoson hullámvonalas profilú és felületén ismétlődő elemként az értékjelzés, az MNB felirat és a köztársasági címer látható, kétezer forintos és afölötti címleteken egyenes profilú, felületén mozgatás hatására váltakozva látható a köztársasági címer vagy az MNB felirat.

Tudta, hogy a 2000 Ft-os bankjegyen 2002-től, a 10 000 Ft-os bankjegyen 1998-tól található a vízjelmezőben UV-nyomat?

Mit jelent az, hogy UV-nyomat és hogyan néznek ezek ki? A vízjelmezőt UV-A, illetve UV-C fényvel megvilágítva az előoldalon az adott címlethez tartozó kép zöld (UV-A) vagy piros (UV-C) színben fluoreszkál. A valódi UV-nyomat szabad szemmel nem látható, UV-fény (Ultra-Violet, emberi érzékelés számára a látható tartomány alatti fény) alatt a teljes nyomatkép fluoreszkál, az UV-A és UV-C fény váltakozásakor fellépő színváltás minden esetben tapasztalható.

Az 500 Ft-os bankjegyen egy lovas kuruc vitéz ovális keretbe, az 1000 Ft-os bankjegyen egy csőrében gyűrűt tartó holló keretbe, a 2000 Ft-os bankjegyen egy kardot markoló páncélozott kar ovális keretbe, az 5000 Ft-os bankjegyen a Lánchíd pillérjének kör alakú rozettába, és a 10 000 forintos bankjegyen az esztergomi bazilika kupolájának keretbe foglalt képe, míg a 20 000 forintos bankjegyen egy korabeli öltözetben sétáló pár ("napernyős" pár) képe látható UV-nyomatként.

Tudta, hogy a bankjegypapírban található jelzőrostok elhelyezkedése, száma és színbeli megoszlása bankjegyenként változó?

Milyen színűek a jelzőrostok? A bankjegyet UV-fényben vizsgálva a papír anyagában elszórtan található jelzőrostok kék, zöld és piros színben fluoreszkálnak. Több bankjegyet UV-fényben összehasonlítva azt láthatjuk, hogy a jelzőrostok elhelyezkedése, száma és színbeli megoszlása bankjegyenként eltérő.

Tudta, hogy bankjegypapírunk gyapotból készül?

Ez teszi lehetővé, hogy a bankjegy kézről-kézre járva, hajtogatva, gyűrve is sokáig felismerhető és forgalomképes maradjon.

Tudta, hogy hamis az a „városi legenda”, mely szerint az 1992-es kibocsátású 200 forintos érme ezüst tartalma magasabb, mint a későbbiekben gyártottaké?

Az MNB 1992-ben az angliai Birminghamben gyártatta le az ezüsttartalmú 200 forintosok első szériáját. A gyártáshoz szükséges ezüst mennyiséget az MNB biztosította, melyet gramm pontossággal kimérve juttatott el az angol gyártóhoz. Ezeknek az érméknek az ezüsttartalma pontosan megegyezik a későbbiekben a Magyar Pénzverő által gyártottakéval, hacsak a gyártó nem tett hozzá az érmékhez plusz ezüstöt – mely nyilvánvalóan lehetetlen. Ez természetesen mérésekkel is igazolható.

Tudta, hogy hány kg forgalomban lévő érme jut egy emberre?

Ez 2011-ben kb. 0,77 kg volt.

Tudta, hogy hányszor érnék körbe az egyenlítőt az egymás mellé rakott forgalomban lévő forint érmék?

Az egymás mellé rakott érmék hossza 2011-ben több mint 30 ezer km volt, mely az egyenlítő $\frac{1}{4}$ -ét fedné le.

Tudta, hogy egy köteg bankjegy az kb. 0,1 kg?

Egy bankjegy tömege pedig kb. 1 gramm.

Tudta, hogy mekkora az élettartama egy bankjegynek, és egy érmének?

Egy bankjegy átlagos élettartama 4-5 év, egy érmének az átlagos élettartama 27-28 év.

Tudta, hogy hányszor fordul meg az MNB-ben egy bankjegy egy év alatt?

Egy év alatt egy bankjegy átlagosan közel 2-szer fordult meg a jegybankban 1998-ban, 2010 óta pedig már évente nem egész 1-szer.

Tudta, hogy egy bankjegy előállításának költsége átlagosan 40-50 Ft között van?

Az MNB bankjegyek előállítására évente átlagosan 4,1 Mrd Ft-ot költ el.

Tudta, hogy a fizetési forgalomban nem használt érmék alvó pénzekké válnak?

A készpénz használata során érdemes törekedni a bankjegy- és érmecímletek tudatos, megfelelő használatára. Előfordulhat, hogy zsebünkben, pénztárcánkban felszaporodnak a kisebb értéket képviselő érmék. Ezekből aztán fiókokba vagy befőttesüvegekbe vándorolva úgynevezett alvó pénz válhat, mely nem vesz részt a forgalomban.

Ha a legyártott érmék ésszerű használatára törekszünk, azok nem csapódnak ki a forgalomból, hanem folyamatosan részt vesznek abban. A kibocsátott érmék így betöltik eredeti funkciójukat, a gyártani szükséges mennyiség pedig kisebb lesz. Kevesebb gyártás alacsonyabb terhet jelent a gazdaság számára, és mi, az érmék használói is jól járunk, hiszen aprópénzünkért cserébe értéket kapunk, amit azonnal használhatunk.

Tudta, hogy mit tegyen, ha otthon felgyűlt az aprópénz?

Többféle lehetőség is kínálkozik ezek felhasználására.

- ❖ Felhalmozott készpénzünket jótékonyági célra fordíthatjuk, ha kihelyezett gyűjtőedényekbe dobjuk őket.
- ❖ A hitelintézetek és a Posta pénztárai kötelesek korlátlan mennyiségben fizetésül elfogadni érméinket. Felhasználhatjuk így azokat például telefonkártya, okmánybélyeg vagy más termék vásárlásához, vagy befizethetjük azokat a saját számlánkra is.
- ❖ Érméinket a kereskedők is kötelesek elfogadni, címletenként 50 darabig. Felhasználhatjuk tehát azokat mindennapi vásárlásaink során is.
- ❖ Ha nem szeretnénk érméinkkel vásárolni, hanem inkább más címletű érmékre vagy bankjegyekre váltanánk őket, erre is van lehetőség. A hitelintézetek és a Posta pénztárai címletenként 100 darabot meg nem haladó mennyiségig kötelesek érméinket díjmentesen átváltani. Váltásra e mennyiség felett is van lehetőségünk, de ezért díjat számíthatnak fel.